

Dojenie kráv a ošetrovanie mlieka

**Kravy sú vybavené tak ako aj ostatné cicavce a to schopnosťou živiť svoje mláďatá mater-
ským mliekom. Kravy získali schopnosť vytvá-
rať väčšie množstvo mlieka ako je potrebné
pre odchov mláďat.**

Mlieko sa tvorí v mliečnych alveolách, sú to mechúriky vystlané jednovrstvovým epitelom, ktoré zabezpečujú sekréciu mlieka. Bunky epitelu prijímajú živiny z krvi, premieňajú ich na mlieko a vylučujú do dutiny alveoly. Alveola naplnená mliekom má priemer 0,1 - 0,3 mm. Skupina alveol sa vlieva do mliekovodu, čím tvoria funkčnú jednotku lalôčik. Niekoľko lalôčikov sa vlieva do ďalšieho mliekovodu, čím tvoria jednotku lalok. Mlieko z viacerých lalokov je cez mliekovod nazvaný galaktofor odvádzané do mliečnej cisterny. Tá slúži ako rezervoár mlieka, je schopná udržať až 400 ml mlieka. Mliečna cisterna prechádza do ceckovej cisterny s kapacitou 35 - 45 ml. Cecková cisterna je ukončená ceckovým kanálikom cez ktorý sa mlieko z vemena vylučuje. Krava má dva páry mliečnych žliaz, t.j. 4 cecky. Mlieko za získava z vemena dojnice dojením.

Systém dojenia

V minulosti sa dojili dojnice ručne. V súčasnosti sa pri voľnom ustajnení dojníc používa prevažne dojenie v dojárňach. Znamená to, že dojnica musí do dojárne prejsť. Dojnice sa doja 2 až 3 krát denne. Dojárne majú stabilné alebo pohyblivé dojacie stojiská. Pracovníci dojárne majú prístup k dojniciam zozadu. Pred dojením sa musí kravské vemeno dokonale očistiť a po dojení sa vemeno čistí dezinfekčným prostriedkom.

Dojacie zariadenie pozostáva z dojaciach jednotiek a potrubného mliekovodného, vzduchovodného a dezinfekčného okruhu. Súčasťou dojacej jednotky je dojacia súprava, mliekovodné a vzduchovodné hadice, pulzátor a iné prídavné zariadenia. Dojacia súprava pozostáva zo štyroch ceckových nástrčiek, krátkych hadičiek a zberača.

Pred dojením musí byť dojacie zariadenie, - ktoré bolo po skončení predchádzajúceho dojenia vyčistené a vydezinfikované, prepláchnuté čistou teplou vodou. Dostatočnosť preplachu sa zabezpečuje skúškou lakmusovým papierikom pH vody. Dojič vizuálne zhodnotí čistotu stojiska, zdravotný stav a čistotu vemena. Ak je stojisko, poprípade vemeno znečistené, opláchne ho teplou vodou a dosucha ho osuší hygienickou utierkou. Po očistení vemena dojič ručne skontroluje prvé streky oddojením na podložku. Ak je mlieko vizuálne zmenené, vydojí sa oddelene do kanvy a toto mlieko sa likviduje. Ak mlieko zodpovedá kvalitatívnym požiadavkám, dojič nasadí ceckové násadce a začína sa dojenie. Po vydojení sa odložia ceckové násadce a vydezinfikujú sa struky ponorením do dezinfekčného prípravku.

Základné ošetrovanie nadojeného mlieka

Nadojené mlieko prechádza nerezovým potrubím do nádrže, kde sa musí do 150 minút od začiatku dojenia schlaďiť. Do odvozu musí byť uchované pri teplote od 4 do 8 stupňov Celzia.

Počas skladovania mlieka v chladiacej nádrži sa mlieko mieša v pravidelných intervaloch. Zvoz mlieka sa realizuje prostredníctvom prečerpania a odvozom zvoznou cistrenou, ktorá ho dopraví do mliekarny na jeho spracovanie